

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA: KAPU-U. 64-66
KIADÓHIVATAL: FERDINAND KIRÁLY (VOLT REZSŐ) KÖRUT 6

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 1-77,
KIADÓHIVATAL 82, NYOMDA 6-77 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ

SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

A.A.A.III. evl.

Szerda, 1927. július 20.

Meghalt a király

Szinajából érkezett a lesújtó, szomorú hír, hogy Őfelsége I. Ferdinánd, Románia dicsőségesen uralkodó királya szerdán hajnalban két óra 15 perckor a halotti szentségek felvétele után meghalt.

I. Ferdinánd

A halál mégis csak díadalmaskodott a romlandó testen. Meghalt a király. Hónapok óta vivta az aszkéták, hősök és mártírok szent állhatatosságával a harcot, mignem végre is fel kellett adnia. A szemünk láttára, milliók izguló, rebegő, remélő gondja, fájdalma, részvevő ragaszkodása mellett folyt ez a halálos küzdelem, mely nemcsak amaz Egy, az államfő, a király, hanem mindnyájunk, az egész nemzet, talán az egész világ sorsát is magával sodorja.

Még ez a harc a halállal is királyi volt, fenséges, fölemelő. Mintha a polipként ölelő kór, a laokoni szenvedés, a legnagyobb tudomány és a legönfeláldozóbb odaadás hiábavalósága, amit Neki is éreznie kellett, csak arra lett volna való, hogy minél maradandóbb példáját adja a lélek nagyságának, a Gondviselésben való megnyugvásnak, az utolsó pillanatig érzett, vallott és teljesített uralkodói hivatásnak.

Az élettől való eme heroikus megváltás, a földieknek, a mulandóknak ez az önmegtagadó megvetése harmonikus folytatása és befejezése annak a tiszta és nemes, férfias és fejedelmi pályának, melyet Ferdinánd király több mint egy, évtizeden át betöltött.

Egy, világot emésztő tüztenger lángjai közepett került Románia trónjára, hogy népének és hazájának sorsát intézze, s két elmentés világ között kellett választania. Es választott. A történelem által eszébe tett két kísértő kincs közül azt, melyet a román nép évszázados vágya csiszolt ragyogóvá, s melynek fénye nyomán, a hadi dicsőség babéraitól is övezve, Nagyromániát teremtette meg. Boldog király, aki ekkora boldogságot adhatta nemzetének!

Ferdinánd király azonban nemcsak új birodalmat alapított, hanem egész lelkével, s látnoki ihletével messze időkre megerősíteni, kifelé és befelé a szilárdság, egység és erő minoen attributumával is ellátni törekedett. Magas szelleme és nemzetéért buzgó királyi öntudata páratlan bölcsességgel és éleslátással tekintette át nemcsak a múlt megpróbáltatásait és veszélyeit, hanem a jövőendő várható válságait és kockázatait is. Eszményeket tüztött ki népe számára, a lelki és erkölcsi fölemelkedést, elveket hirdetett, a békét és igazságosságot, életszabályokat teremtett, a munkát, és a kötelesség férfias teljesítését, s mindezt maga adta a legszebb, a legjobb, a legbiztatóbb ösztönzést: a saját élete, szíve, szelleme ragyogó példáját.

Oh, sok minden másképp és jobban történhetett volna már, ha ennek a nagyszívű, nemeslelkű, igaz és bölcs királynak a szíve, a szava, a szelleme hatotta volna át Románia vezérlő férfait, ha képesek lettek volna rá, hogy az ő végtelen vágyódását a rend az igazság, a testvériség ünnepelt és irigylet nazája felé meg tudták volna érteni és tudták volna méltányolni.

Mi romániai magyarok mélységes hálával és a siron túl való hűséggel köszönjük elhunyt királyunknak, hogy lelkében a mi javunkat is hordozta; hogy küzdelmes sorsunk legnehezebb óráiban vigasztaló és bátorító szöveget intezett hozzánk és mint a jószág, szeretet és igazságosság szimbóluma, a reménység fénylő csillaga maradt számunkra a szorongatások éjszakájában. Erezzük,

hogy ha minden polgára ennek a hazának pótolhatatlan veszteséget szenved az O halálával, mi valamennyinél és annál is többet; ezért oly mély, oly benső, oly igaz a mi gyászunk.

Dicső emlékének a legtisztább, legméltóbb megőrzése mi is lehet mindannyiunk részéről? Ha mindazt, amit nagy lelke népe üdvéért, a megváltott és naggyá tett Romániáért érzett, tett, áldozott, a béke és munka

jávaival tette váltjuk; ha hálánkat, amit iránta érzünk, fenkölt és nemes törekvéseinek odaadó szolgálatával röjjük le, olyan államot alkotva, mely az erők egyesülésében a milliók szolidaritásában, a jog és igazság nagyszerűségében emelkedik magasztos hivatása felé.

Legyen örökre áldott a jó király emléke!

Ferdinánd király élete

I. Ferdinánd, Románia királya. 1865 augusztus 24-én született, mint a Hohenzollern-Sigmaringen német uralkodó család tagja Sigmaringenben. Nevelésének befejezése után, amely szintén Sigmaringenben ment végbe, német főiskolákra ment s ott végzett. Románia gyermektelen első királya, I.

Mária királyné

Carol, még életében gondoskodott Románia trónörökösről, s a trónöröklés Vilmos hohenzollern-sigmaringeni hercegre esett volna, ez azonban lemondott arról, öccse Ferdinánd javára. A trónöröklés átvétele után Ferdinánd herceg Romániába jött, s itt élt, mint katona. 1893 január tizedikén feleségül vette Mária nagybritániai és ír hercegnőt, szász fejedelemtől. A házasságból öt gyermek született: Károly herceg 1893. október 3-án, Miklós herceg 1903 augusztus 18-án Erzsébet hercegnő, aki 1921 február 27-én ment férjhez II. György volt görög királyhoz, Marioara hercegnő, aki 1922. június 8-án felesége I. Sándor jugoszláv királynak és Ileana hercegnő. A háború alatt még egy fiú született, aki a keresztségben a Mircea nevet kapta, aki azonban még a háború alatt meghalt.

Ferdinánd király uralkodása

I. Ferdinánd nagybátyját, I. Carolt, Románia első királyát követte a trónon annak 1914. október 14-én történt halála után. A trónralépés a világháború első hónapjaiban történt s azt Romániának akkori vezető politikusi örömmel fogadták. I. Carol király ugyanis, aki Romániát a Balkán vezető államává emelte úgy határozott, hogy Romániának fennálló szerződése értelmében a központi hatalmak mellett kell harcba szállania. A koronatanács a király álláspontja ellen határozott s az agg uralkodó szíve megtört. — Halála után Ferdinánd vette át az uralkodást, aki még körülbelül két évig a teljes semlegesség álláspontját vallotta. 1916. augusztus 27-én aztán főként Oroszország nyomására, de a nagyantant és a román antantbarát politikusok befolyására hadat üzent a központi hatalmaknak.

Ferdinánd király és a háború

A beavatkozás azonban nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Az a rövid előhaladás, amelyet a hadsereg Erdélyben tett, hamarosan végetért, Erdély elfoglalt területéről ki kellett vonulnia, s maga az akkori Románia területe lett hadszíntérre.

Amikor az 1917-ik év februárjában ki tört az orosz forradalom, amely elsöpörte a cári uralmat, a román front teljesen elszigetelődött. Ez indította Ferdinánd királyt arra, hogy megkísérje 1918-ban a központi hatalmakkal a bukaresti békét, amely csekély határkiigazításokat rendelt el Magyarországra javára.

A központi hatalmak összeomlása után a király családjával együtt visszatért Jassy-ból, ahol a háborús éveket töltötte, Bukarestbe, s megkezdődött az egyesítés munkája. 1918 november 28-án a bukovinai forradalmi román nemzetgyűlés kimondja a román királlyal való egyesülést. Ugyanez év dec. 1-én következett az erdélyi románságnak Gyulafehérvárról hozott határozata, melyről még ugyanez év április tizenegyedikén Besszarábia románjai mondták ki a csatlakozást. Az összeomlott orosz cári hatalom és az osztrák-magyar monarchia területéből I. Ferdinánd király uralkodása alatti tevődött össze az egységes Románia, s ennek az országnak történelmi fejlődése 1918-ban lépett új korszakba.

Az Egységes Románia királya

Az így egységesített Románia most már megkoronázhatta királyát. A koronázás 1922 október 15-én Gyulafehérvárról a külön e célra emelt koronázási templomban nagy ünnepségek között meg is történt, s I. Ferdinánd király az egységes Románia koronázott királyává lett.

A béke munkája

Románia egységesítése után Ferdinánd király egy feladatot látott maga előtt: az új Románia megerősítését, konszolidálását és békés fejlődését. Ferdinánd király minden uralkodói képességét ennek a célnak szolgálatába állította, s éveken át politikusi támogatása mellett igyekezett megerősíteni az egységes Nagyrománia világpolitikai helyzetét. Ebben a munkájában 1926 elején

a trónöröklés kérdése

zavarta meg. Legidősebb fia, Károly trónörökös elhagyta az országot, s eladta atyjának lemondó levelét. Azóta a volt trónörökös külföldön tartózkodik, idebenn az országban pedig a különböző politikai pártok folytatják alkotmányos harcukat a régenség körül.

A király egészségi állapota az utóbbi

hónapokban már súlyos válságon ment keresztül. Súlyos gyomorbetegséget kapott, amely ellen a leghíresebb külföldi orvosok is csak ideig-óráig tudtak küzdeni. A legdrágább orvosszereket vették igénybe, mind hiába. A gyilkos kór továbbragódott, Románia nagy királyának testében, s most, amikor

Miron Cristea patriarcha
a régenség tagja

már szívós szervezete nem bírta a betegséget, meghalt, s elhunytával gyászbadöntötte Romániát.

A király betegsége

Ferdinánd király, mintegy kilenc hónappal ezelőtt, a múlt év novemberében megbetegedett. A betegség fájdalmas tünetei a has tájon mutatkoztak, s a pontos orvosi vizsgálat súlyos betegséget állapított meg. A királyt orvosai a leggondosabb gyógykezelés alá vették, a betegség azonban állandóan súlyosbodott, úgy, hogy már a betegség har-

Buzdugan
a régenség tagja

madik hónapjában katasztrófátörtént tartottak. Ez év elején a király bukaresti orvosai ajánlatosnak találták, hogy a király mellé külföldi orvosokat hozzanak, s a súlyos betegséget az orvosi tudomány legújabb vívmányainak felhasználásával gyógyítsák. A román állam Belgiumból magas díztosíték letétele mellett megfelelő mennyiségű rádiumot hozatott, amellyel alapos kezelés alá vette a királyt Sluys belga orvos.

Amint azonban később bebizonyult, a rádiumos kezelés sem tarthatta fel utjában a kór rombolását. Bár a király ideig-óráig jól érezte magát, s az időnként még megjelent hivatalos jelentések örömmel számoltak be a javulásról, ugyanígy, hogy orvosai már komolyan gondoltak arra, hogy Ferdinánd királyt egy franciaországi fürdőhelyre viszik üdülésre, mégis újabb tünetek jelentek, úgy, hogy a franciaországi utról le kellett mondani.

A király egyideig a bukaresti palotában viselte betegségét, majd május havában elvitték Bukarestből a közelfekvő Serobistre. A felség innen intézte a június elején kitört kormányválságot, betegségekhez viszonyítva, nagy energiával és szívóssággal. Nehány heti serobistei tartózkodás után Szinajába ment Szinajai tartózkodása alatt betegsége szeszélyesnek mutatkozott, s orvosai gondjai apózták. A hivatalos jelentések szintén nap-nap után felváltva a király állapotának javulását, majd rosszabbodását jelentették, míg nem most bekövetkezett a katasztrófa: meghalt a király.